

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖS STRATEGISEN TUTKIMUKSEN TEEMA-ALUEISTA JA PAINOPISTEISTÄ VUONNA 2015

Valtioneuvosto on päättänyt 18. päivänä joulukuuta 2014 Suomen Akatemiasta annetun lain 5b §:n nojalla strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteistä vuonna 2015 seuraavaa:

Strateginen tutkimus on ongelmakeskeistä tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin. Tutkimus palvelee yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintoja ja palveluja.

Valtioneuvosto päättää strategisen tutkimuksen teema-alueista ja painopisteistä vuosittain ja päätöksellään ohjaa korkeatasoista ja pitkäjänteistä tutkimusta tunnistamalla yhteiskunnan suurimmat ja merkittävimmät haasteet. Teemat ovat luonteeltaan monialaisia, monitieteisiä ja elinkaareltaan pitkäjänteisiä. Valtioneuvoston päätöksen perusteella strategisen tutkimuksen neuvosto päättää strategisen tutkimustoiminnan ohjelmarakenteesta ja tutkimushankkeiden valinnasta yhteiskunnallisen merkityksen, vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun perusteella, sekä vastaa tutkimushankkeiden seurannasta ja vaikuttavuuden arvioinnista.

Strategisen tutkimuksen neuvosto on tehnyt aloitteen vuoden 2015 strategisen tutkimuksen teema-alueiksi ja painopisteiksi 2.12.2014. Valtioneuvoston päätöstä valmisteltaessa on kuultu tutkimusasiantuntijoita ja muita sidosryhmiä 27.11.2014 pidetyssä valtioneuvoston kanslian ja Suomen Akatemian yhteisessä kuulemistilaisuudessa. Tutkimus- ja innovaationeuvosto on käsitellyt päätösesitystä 9.12.2014.

Strateginen tutkimusrahoitus rahoitetaan momentilta 29.40.54. (Strateginen tutkimusrahoitus). Myöntövaltuus vuonna 2015 on yhteensä 55,6 milj. euroa. Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää valtioneuvoston päättämien teema-alueiden ja painopisteiden mukaisesti kohdentamalla kilpailun kautta strategiseen tutkimukseen, millä tarkoitetaan pitkäjänteistä, ongelmakeskeistä ja tieteellisesti korkeatasoista yhteiskuntapolitiikkaa ja yhteiskunnan toimintojen kehittämistä palvelevaa tutkimusta, jonka tarkoituksena on löytää ratkaisuja merkittäviin yhteiskunnan haasteisiin ja ongelmiin.

Strategisen tutkimuksen teema-alueet ja painopisteet vuonna 2015

1. Teknologiamurrosten hyödyntäminen ja muuttuvat instituutiot

Teemassa rahoitetaan tutkimusta, joka kohdistuu teknologiamurrosten identifioimiseen, hyödyntämiseen ja siihen, millaista inhimillisen toiminnan, instituutioiden ja toimintatapojen muutosta hyödyntäminen edellyttää. Teemassa tulee hakea ratkaisuja, joilla voidaan vastata viennin ja osaamisperusteisen kasvun tunnistettaviin esteisiin.

Painopisteinä ovat muutoksen ja riskienhallinta, uudistumis- ja sopeutumiskyky ja kestävä kasvu. Näissä olennaisia ovat teknologiamurrosten vaikutukset teollisuuteen, palveluihin, työmarkkinoihin ja työelämään, kulutustottumuksiin, terveyskäyttäytymiseen, osaamistarpeisiin ja koulutukseen. Kestävässä kasvussa olennaisia ovat innovaatiotoiminnassa hyödynnettävät ratkaisut ja osaaminen.

2. Ilmastoneutraali ja resurssiniukka yhteiskunta

Teemassa rahoitetaan tutkimusta, joka kohdistuu resurssien käytön tehokkuuden parantamiseen ja kiertotalouteen, jossa uusiutuvat ja uusiutumattomat luonnonvarat kiertävät tehokkaasti ja materiaali- ja energiavirrat käytetään tarkasti sekä kulutuksen, elämäntapojen ja muun inhimillisen toiminnan muutokseen tavoitteena ilmastoneutraali- ja resurssiniukka yhteiskunta. Teemassa tulee hakea ratkaisuja, joilla voidaan osaltaan vastata viennin ja osaamisperusteisen kasvun tunnistettaviin esteisiin.

Painopisteinä ovat muutoksen ja riskienhallinta, uudistumis- ja sopeutumiskyky ja kestävä kasvu. Näissä olennaista ovat hallittu muutos ilmastoneutraaliin ja resurssiniukkaan yhteiskuntaan sekä niihin esteisiin vastaaminen, jotka johtavat nykyisistä tuotantotavoista ja teknologioista kiinnipitämiseen ja estävät uusien ratkaisujen käyttöönottoa. Lisäksi mainituissa painopisteissä tarkastellaan ilmastomuutosta sekä resurssien ja energian omavaraisuutta erityisesti turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta. Kestävässä kasvussa olennaista ovat ilmastoneutraalia ja resurssiniukkaa yhteiskuntaa tukevat ratkaisut ja osaaminen.

3. Tasa-arvo ja sen edistäminen

Teemassa rahoitetaan tutkimusta, joka tuottaa ratkaisuja eriarvoisuuteen liittyvien mekanismien ymmärtämiseen, ratkaisujen luomiseksi ja päätöksenteon tueksi. Tutkimuksella lisätään tietoa peruspalvelujen tasa-arvoaikutuksista eri ryhmien kannalta (mm. ikäryhmät, kulttuuriset ja uskonnolliset jakolinjat, alueelliset ja työelämän erot). Teemassa tulee hakea ratkaisuja, joilla tuetaan peruspalveluiden ja etuusjärjestelmän uudistamista kestävästi ja tasa-arvoisesti.

Painopisteinä ovat muutoksen ja riskienhallinta, uudistumis- ja sopeutumiskyky ja kestävä kasvu. Näissä olennaista ovat huono-osaisimmat ryhmät ja uudet eriarvoisuuden muodot sekä ratkaisut ja osaaminen, joilla torjutaan eriarvoisuutta, lisätään inhimillisten voimavarojen hyödyntämistä, vahvistetaan kansalaisten osallisuutta ja luottamusta, lisätään demokratiaa ja turvallisuutta sekä lievennetään eroista johtuvia jännitteitä. Kestävässä kasvussa olennaista ovat ratkaisut ja osaaminen, joilla voidaan tukea taloudellisen ja ekologisen kestävyuden lisäksi sosiaalista kestävyyttä eri väestöryhmien kannalta.

Pääministerin sijainen,
valtiovarainministeri

Antti Rinne

Alivaltiosihtööri

Timo Lankinen